

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

คู่มือ การปฏิบัติงาน

การประชุมสภา
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

คำนำ

ฝ่ายการประชุม สำนักงานเลขาธิการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มีความชัดเจนในหน้าที่ และความรับผิดชอบ รวมทั้งมีความรู้ และทักษะการทำงานด้านการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยเป็นการประมวลสาระสำคัญของพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๖๒ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๕ รวมทั้งรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงานในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วที่มีความสำคัญ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานการประชุมสภาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

ฝ่ายการประชุม สำนักงานเลขาธิการองค์การบริหารส่วนจังหวัด หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ฝ่ายการประชุม
สำนักงานเลขาธิการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว

สารบัญ

	หน้า
๑. การประชุมสภาท้องถิ่น	๑
๒. การประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรก	๑
๓. การเลือกประธานสภาท้องถิ่น	๒
๔. การเลือกรองประธานสภาท้องถิ่น	๓
๕. การเลือกเลขานุการสภาท้องถิ่น	๓
๖. การประชุมสมัยสามัญ	๔
๗. การประชุมสมัยวิสามัญ	๔
๘. การเรียกประชุมสภาท้องถิ่น	๕
๙. การนัดประชุมสภาท้องถิ่น	๕
๑๐. ญัตติ	๘
๑๑. ร่างข้อบัญญัติ	๑๑
๑๒. การอภิปราย	๑๔
๑๓. การลงมติ	๑๔
๑๔. กระทู้ถาม	๑๕
๑๕. คณะกรรมการสภาท้องถิ่น	๑๘
๑๖. แผนผังลำดับขั้นตอนการยื่นกระทู้ถาม	๒๑
๑๗. แผนผังลำดับขั้นตอนการประชุมสภาท้องถิ่น เพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	๒๒
๑๘. แผนผังลำดับขั้นตอนการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	๒๓
๑๙. แผนผังลำดับขั้นตอนการประชุมสภาท้องถิ่น	๒๔

การประชุมสภาท้องถิ่น

การประชุมสภาท้องถิ่น อาศัยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๕ ให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้ และให้มีอำนาจตีความวินิจฉัยปัญหา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

เมื่อมีปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้หรือกรณีที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้วินิจฉัยและใช้บังคับไปพลางก่อน แล้วให้ประธานสภาท้องถิ่นนำข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้ใช้บังคับได้เฉพาะในการประชุมคราวนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานพฤติกรรมการดังกล่าวต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณา

การประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรก

ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มาประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรก ภายใน ๑๕ วันนับแต่ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นครบตามจำนวนแล้ว

สิ่งที่ต้องทำในการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรกคือ

๑. ปฏิญาณตนในที่ประชุม
๒. เลือกประธานสภาท้องถิ่น
๓. เลือกรองประธานสภาท้องถิ่น
๔. เลือกเลขานุการสภาท้องถิ่น
๕. กำหนดสมัยประชุมสามัญของปีนั้นและกำหนดสมัยประชุมสามัญสมัยแรกของปีถัดไป

การประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรกกำหนดให้มีผู้ดำรงตำแหน่งชั่วคราว ดังนี้

๑. ประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว

ให้สมาชิกสภาที่มีอายุสูงสุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมสภาเป็นประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว แต่หากผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวไม่ยอมทำหน้าที่ให้ผู้ที่มีอายุสูงสุดรองลงมาทำหน้าที่แทนและในกรณีที่สมาชิกสภาที่มีอายุสูงสุดเท่ากันมากกว่า ๑ คนให้ใช้วิธีจับฉลาก

หน้าที่ประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว

๑. นำสมาชิกกล่าวคำปฏิญาณตน
๒. ดำเนินการเลือกประธานสภาท้องถิ่น

การพ้นจากตำแหน่งประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒. เลขานุการสภาท้องถิ่นชั่วคราว

ให้ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเลขานุการสภาท้องถิ่นในครั้งแรก

การเลือกประธานสภาท้องถิ่น

๑. การเสนอชื่อ

- ๑.๑ กำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นเสนอชื่อด้วยวาจา ผู้สมควรได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานสภาท้องถิ่นได้เพียง ๑ ชื่อ
- ๑.๒ การเสนอชื่อจะต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองอย่างน้อย ๒ คน สมาชิกแต่ละคนรับรองได้ครั้งเดียว การรับรองให้ยกมือพร้อมศีรษะ
- ๑.๓ หากมีการเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานสภาท้องถิ่นเพียง ๑ คน ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือก

๒. การลงคะแนน

- ๒.๑ ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นลงคะแนนเลือกจากบุคคลที่ถูกเสนอชื่อ
- ๒.๒ การลงคะแนนโดยวิธีเขียนหมายเลขประจำตัวของผู้ที่ถูกเสนอชื่อลงในบัตรสลาก
- ๒.๓ ให้ประธานที่ประชุมเรียกชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นตามลำดับนำสลากใส่ซองมาหย่อนลงหีบที่จัดไว้ต่อหน้าประธานที่ประชุม
- ๒.๔ ถ้ามีสมาชิกสภาท้องถิ่นเข้าในที่ประชุมขณะที่เริ่มลงคะแนนแล้ว ผู้นั้นมีสิทธิออกเสียงลงคะแนน ได้ก่อนที่ประธานจะสั่งนับคะแนน

๓. การนับคะแนน

- ๓.๑ ประธานที่ประชุมเชิญสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่า ๒ คนมาช่วยตรวจนับคะแนน
- ๓.๒ เมื่อตรวจนับเสร็จแล้ว ให้ประธานที่ประชุมประกาศคะแนนต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่น
- ๓.๓ ผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเป็นผู้ที่ได้รับเลือก

๔. กรณีได้คะแนนเท่ากัน

- ๔.๑ เลือกใหม่เฉพาะผู้ได้คะแนนสูงสุดเท่ากัน โดยวิธีลงคะแนนและนับคะแนนแบบเดิม
- ๔.๒ หากมีผู้ได้คะแนนสูงสุดเท่ากันอีก ใช้วิธีจับสลากเฉพาะผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดเท่ากัน
- ๔.๓ ประธานในที่ประชุมให้ผู้ได้คะแนนสูงสุดเท่ากันตกลงกันว่าจะให้ใครเป็นผู้จับสลากก่อนหลัง
- ๔.๔ หากตกลงกันไม่ได้ ให้ประธานที่ประชุมเป็นผู้จับสลากว่าผู้ใดจะเป็นผู้จับสลากก่อนหลัง
- ๔.๕ ให้จัดทำบัตรสลากชนิด สี และขนาดอย่างเดียวกันตามจำนวนเท่ากับผู้ได้คะแนนสูงสุด เขียนข้อความว่า “ ได้รับเลือกเป็นประธานสภาท้องถิ่น ” นอกนั้นเขียนข้อความว่า “ ไม่ได้รับเลือกเป็นประธานสภาท้องถิ่น ”

๕. การแต่งตั้ง

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เกิดขึ้นโดยมติสภาโดยไม่ต้องมีการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัด

การเลือกรองประธานสภาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนจังหวัดให้มีรองประธานสภาท้องถิ่นได้จำนวน ๒ คน

วิธีการเลือกรองประธานสภาท้องถิ่นให้ใช้วิธีเดียวกับการเลือกประธานสภาท้องถิ่น ให้เลือกรองประธานสภาท้องถิ่นคนที่หนึ่งก่อน แล้วจึงเลือกรองประธานสภาท้องถิ่นคนที่สอง

การรายงานผล

ประธานสภาท้องถิ่นมีหน้าที่รายงานผลการเลือกรองประธานสภาท้องถิ่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ภายใน ๗ วัน นับแต่วันเลือก

การเลือกเลขานุการสภาท้องถิ่น

วิธีการเลือกเลขานุการสภาท้องถิ่น ให้ประธานสภาท้องถิ่นใช้วิธีเดียวกับการเลือกรองประธานสภาท้องถิ่น

การเลือกเลขานุการสภาท้องถิ่น ให้เลือกจากสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือพนักงาน หรือข้าราชการ ส่วนท้องถิ่นและเมื่อได้เลขานุการสภาท้องถิ่นแล้วให้เลขานุการสภาท้องถิ่นชั่วคราวพ้นจากตำแหน่ง

กรณีตำแหน่งว่างลง

เมื่อประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งก่อนครบอายุสภา ให้สภา ดำเนินการเลือกประธานสภาท้องถิ่นและรองประธานสภาท้องถิ่นแทนในตำแหน่งที่ว่างลงภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

หน้าที่ประธานสภาท้องถิ่น

มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑. ดำเนินกิจการของสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด
๒. เป็นประธานของที่ประชุมสภาท้องถิ่นเว้นแต่ในขณะที่เข้ากล่าวอภิปรายสนับสนุนหรือคัดค้านญัตติในที่ประชุมสภาท้องถิ่น
๓. บังคับบัญชาการงานในสภาท้องถิ่น
๔. รักษาความสงบเรียบร้อยในสภาท้องถิ่น
๕. เป็นผู้แทนสภาท้องถิ่นในกิจการภายนอก
๖. อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

หน้าที่รองประธานสภาท้องถิ่น

รองประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นอันเป็นหน้าที่ของประธานสภาท้องถิ่นที่กำหนดไว้ หรือปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย

หน้าที่เลขานุการสภาท้องถิ่น

๑. แจ้งนัดประชุมสภาท้องถิ่นตามคำสั่งของประธานสภาท้องถิ่น
 ๒. ชี้แจงกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หนังสือสั่งการแนวทางปฏิบัติหรือซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่น
 ๓. ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นจัดทำระเบียบวาระการประชุมสภาท้องถิ่น
 ๔. เชิญประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราวปฏิบัติหน้าที่
 ๕. จัดทำรายงานการประชุมสภาท้องถิ่น
 ๖. เก็บรักษาข้อมูลข่าวสารหรือเอกสารของสภาท้องถิ่นแต่จะเปิดเผยได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากประธานสภาท้องถิ่น
 ๗. ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นในการควบคุมการนับคะแนนเสียง
 ๘. ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสภาท้องถิ่น
 ๙. หน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบหรือกระทำกิจการอื่นตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย
- ในการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งใด ถ้าไม่มีเลขานุการสภาท้องถิ่นหรือมีแต่ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้สภาเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือข้าราชการคนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการสภาท้องถิ่นชั่วคราว โดยให้เสนอชื่อและลงคะแนนด้วยวิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ

การประชุมสภาท้องถิ่น

การประชุมสภาท้องถิ่นมี ๒ ประเภทคือ

๑. การประชุมสมัยสามัญ
๒. การประชุมสมัยวิสามัญ

๑. การประชุมสมัยสามัญ

- ๑.๑ องค์การบริหารส่วนจังหวัดได้กำหนดให้มีจำนวนสมัยประชุมสามัญได้ปีละ ๒ สมัย
- ๑.๒ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนดสมัยประชุมไม่เกิน ๔๕ วัน
- ๑.๓ แต่กรณีจำเป็นสามารถขยายเวลาได้ โดยให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งขยายไปอีกตามความจำเป็นครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน

๒. การประชุมสมัยวิสามัญ

๒.๑ เป็นการประชุมนอกสมัยการประชุมสามัญ โดยมีความจำเป็นของการประชุมเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่านั้น

๒.๒ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามารถเรียกประชุมสมัยวิสามัญได้ หรือนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่อาจทำคำร้องยื่นต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอให้เปิดสมัยประชุมวิสามัญได้

๒.๓ ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทำคำร้องขอให้เปิดสมัยประชุมวิสามัญให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเรียกประชุมวิสามัญภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำร้อง

๒.๔ การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยประชุมวิสามัญให้มีกำหนด ๗ วัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเท่าที่มีอยู่และให้ขยายออกไปได้อีกไม่เกิน ๗ วัน

การเรียกประชุมกรณีไม่มีประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นไม่เรียกประชุมสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดและปิดประชุม

การเรียกประชุมสภาท้องถิ่น

การเรียกประชุม หมายถึง การแจ้งสมัยประชุมให้สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารทราบ

๑. เมื่อสภาท้องถิ่นได้มีการกำหนดสมัยประชุม

๒. ประธานสภาท้องถิ่นจะต้องประกาศสมัยประชุมและแจ้งให้สมาชิกสภาท้องถิ่นทราบเป็นหนังสือพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ก่อนถึงวันประชุม ไม่น้อยกว่า ๓ วัน

๓. ประธานสภาท้องถิ่นต้องดำเนินการเรียกประชุมเป็นหนังสือให้สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารทราบ เว้นแต่การประชุมอันรีบด่วนจะแจ้งกำหนดเปิดสมัยประชุมและปิดประกาศน้อยกว่านั้นก็ได้ แต่ไม่ให้สั้นกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงก่อนกำหนดเวลาเปิดสมัยประชุม โดยให้ระบุเหตุอันรีบด่วนในหนังสือนั้นด้วย

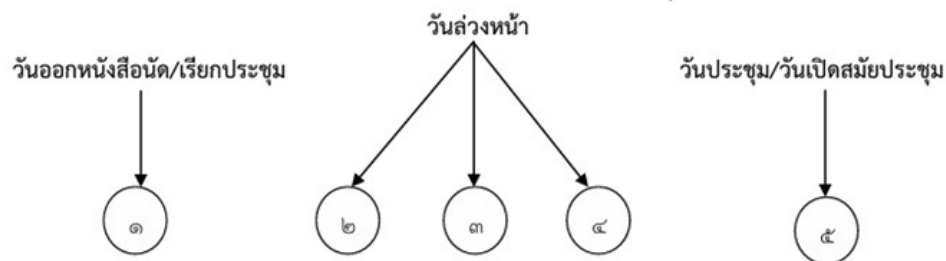
การนัดประชุมสภาท้องถิ่น

๑. การนัดประชุมสภาท้องถิ่นในระหว่างสมัยประชุมนั้นให้ทำเป็นหนังสือหรือจะบอกนัดในที่ประชุมสภาท้องถิ่นก็ได้

๒. ให้ส่งหนังสือนัดประชุมไปยังสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ที่ไม่ได้มาประชุมในเวลานั้น ให้ทราบล่วงหน้าก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่าสามวัน

๓. กรณีประชุมเร่งด่วน ประธานสภาท้องถิ่นสามารถนัดประชุมล่วงหน้าน้อยกว่า ๓ วันได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมงก่อนกำหนดเวลาเปิดสมัยประชุมและต้องระบุเหตุอันรีบด่วนในหนังสือนั้นด้วย

แสดงระยะเวลาล่วงหน้าการเรียกและการนัดประชุมสภา

สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการเรียกหรือนัดประชุมสภาท้องถิ่น

๑. ส่งระเบียบวาระไปพร้อมกับหนังสือเรียกหรือนัดประชุม เว้นแต่มีเหตุรีบด่วนให้แจ้งในขณะเปิดประชุม
๒. ประชาสัมพันธ์กำหนดวัน เวลา สถานที่ และเรื่องที่จะประชุมให้ประชาชนทราบ
๓. ให้ประชาชนมีสิทธิเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่นได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาท้องถิ่นกำหนด

สิ่งที่ต้องดำเนินการในการประชุมสภาท้องถิ่น

๑. เมื่อถึงกำหนดเวลานัดประชุม ให้เลขานุการสภาท้องถิ่นตรวจสอบรายชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้มาประชุม ที่ได้ลงชื่อไว้ว่าครบองค์ประชุมหรือไม่ แล้วให้เลขานุการสภาท้องถิ่นให้สัญญาณเรียกสมาชิกสภาท้องถิ่นเข้าห้องประชุม
๒. ให้ประธานสภาท้องถิ่นตรวจสอบว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นเข้าประชุมครบองค์ประชุมหรือไม่
๓. การนับองค์ประชุม
 - ๓.๑ หากสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่ได้ลงชื่อแต่เข้าร่วมประชุม ให้ถือว่ามาประชุม
 - ๓.๒ หากสมาชิกสภาท้องถิ่นลงชื่อไว้แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมไม่ให้นับ และถือว่าขาดประชุม
๔. ถ้าไม่ครบองค์ประชุม และพ้นกำหนดเวลานัด ๑ ชั่วโมง ให้ดำเนินการดังนี้
 - ๔.๑ ให้ประธานสภาท้องถิ่นสั่งเลื่อนการประชุม
 - ๔.๒ ให้ถือว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่อยู่ ถือว่าขาดประชุม
๕. การแจ้งเลื่อนการประชุมให้ใช้วิธีเกี่ยวกับการนัดประชุม

ในกรณีประธานสภาท้องถิ่นและรองประธานสภาท้องถิ่นไม่อยู่หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ให้ดำเนินการดังนี้

๑. ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้มีอายุสูงสุด หรือรองลงมาตามลำดับเป็นประธานชั่วคราวเพื่อเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นกันเองเป็นประธานที่ประชุมสภาท้องถิ่นคราวนั้น
๒. วิธีการเลือกให้เสนอชื่อแล้วลงคะแนนโดยวิธียกมือ

เมื่อประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างการเลือก ให้ระงับการเลือก ถ้าเลือกได้แล้วให้ผู้ได้รับเลือกพ้นหน้าที่และให้ประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น เป็นประธานที่ประชุมต่อไป

การประชุมตามระเบียบวาระ

๑. ให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระวันแต่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นจะตกลงกันเป็นอย่างอื่นในการประชุมคราวนั้น การจัดระเบียบวาระการประชุมให้จัดลำดับดังต่อไปนี้

- (๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
- (๒) รับรองรายงานการประชุม
- (๓) กระทู้ถาม
- (๔) เรื่องที่คณะกรรมการที่สภาท้องถิ่นตั้งขึ้นพิจารณาเสร็จแล้ว
- (๕) เรื่องที่เสนอใหม่
- (๖) เรื่องอื่น ๆ

๒. การสั่งปิดประชุม ประธานสภาท้องถิ่นจะสั่งปิดประชุมก่อนหมดระเบียบวาระไม่ได้ เว้นแต่กรณีเกิดเหตุอลเวงตามระเบียบ

หากประธานสภาท้องถิ่นฝ่าฝืนสั่งปิดก่อน ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งที่มีอยู่ในที่ประชุมเห็นว่า ให้เปิดประชุมต่อไปตามระเบียบวาระจนหมด และให้รองประธานสภาท้องถิ่นเป็นประธานที่ประชุม ถ้ารองประธานสภาท้องถิ่นไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นเลือกกันเองเป็นประธานที่ประชุม

๓. วาระการประชุมที่ยังไม่ได้ประชุมให้ประธานสภาท้องถิ่นจัดวาระนั้นเข้าในระเบียบวาระการประชุมในครั้งต่อไป

การพักประชุม

ประธานสภาท้องถิ่นเห็นเป็นการสมควรสั่งพักการประชุมไว้ชั่วคราวก็ได้ (ควรกำหนดเวลาให้ชัดเจน)

การประชุมโดยเปิดเผยหรือลับ

๑. การประชุมปกติ เป็นการประชุมโดยเปิดเผยวันแต่

๑.๑ กฎหมาย หรือระเบียบกำหนดให้ประชุมลับ เช่น ประชุมเพื่อพิจารณาความประพฤติของสมาชิกสภา (แต่ผู้ที่ถูกอภิปรายอาจขอให้ประชุมเปิดเผยได้)

๑.๒ ผู้บริหาร/สมาชิกไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของที่ประชุมร้องขอให้ประชุมลับโดยทำเป็นหนังสือ/เสนอด้วยวาจาในการประชุมไม่ต้องขอมติ

๒. การประชุมลับ

ประธานสภาท้องถิ่นสั่งให้ผู้ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องออกจากที่ประชุมจนพ้นระยะที่จะฟังการประชุมได้ การประชุมสภาท้องถิ่นเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับความประพฤติของสมาชิกสภาท้องถิ่น เนื่องจากเห็นว่ามี ความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ตนเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือเรื่องที่สมาชิกสภาท้องถิ่นถูกกล่าวหา เว้นแต่สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาจะขอให้ประชุมเปิดเผย

รายงานการประชุม

๑. ต้องให้คณะกรรมการตรวจรายงานได้ตรวจสอบ
๒. ทำสำเนารายงานที่ได้ตรวจสอบแล้ว (อย่างน้อย ๒ ฉบับ) ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นตรวจสอบก่อนเวลาประชุมไม่น้อยกว่า ๑ วัน เพื่อให้สภาท้องถิ่นรับรองรายงานการประชุมนั้น
๓. การแก้ไขถ้อยคำในรายงานการประชุมให้กระทำโดยมติของที่ประชุมสภาท้องถิ่น รายงานการประชุมสภาท้องถิ่นทุกครั้ง อย่างน้อยจะต้องมีรายชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นมาประชุม ลาประชุม และขาดประชุม
๔. ให้ประธานสภาท้องถิ่นลงชื่อเป็นหลักฐานว่าสภาท้องถิ่นรับรองแล้ว
๕. การเปิดเผยรายงานการประชุมลับเป็นไปตามมติของสภาท้องถิ่นโดยให้เลขานุการสภาท้องถิ่นปิดประกาศรายงานการประชุมที่สภาท้องถิ่น มีมติรับรองแล้วในที่เปิดเผยสำนักงาน องค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อให้ประชาชนทั่วไปทราบ
๖. ข้อความใด ๆ อันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดตามที่ร้องขอเท่าที่มีอยู่อาจเสนอญัตติด้วยวาจาขอมิให้โฆษณา ถ้าที่ประชุมสภาท้องถิ่นมีมติเห็นชอบก็ให้เป็นไปตามที่ร้องขอ
๗. รายงานการประชุมสภาท้องถิ่นที่คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมยังไม่ได้ตรวจสอบหรือสภาท้องถิ่นยังไม่ได้รับรอง หรือที่สภาท้องถิ่นได้รับรองแล้วแต่ประธานสภาท้องถิ่นยังไม่ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน เพราะเหตุครบอายุของสภาท้องถิ่น หรือมีการยุบสภาท้องถิ่นให้เลขานุการสภาท้องถิ่นบันทึกเหตุการณ์นั้นไว้ และให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาท้องถิ่นในการประชุมครั้งนั้นเป็นผู้ตรวจสอบแก้ไข และเป็นผู้รับรองรายงานการประชุมนั้นภายในเจ็ดวัน นับแต่มีเหตุ ถ้าไม่รับรองภายในเวลาดังกล่าวให้ถือว่าได้รับรองรายงานการประชุมนั้นแล้ว
๘. การเปิดเผยรายงานการประชุมลับ ให้เป็นไปตามมติของสภาท้องถิ่น

ญัตติ

ญัตติ คือ ข้อเสนอเพื่อให้มีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งในกิจการของสภาท้องถิ่นที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติญัตติข้อเสนอเพื่อลงมติ เห็นชอบ อนุมัติ

ญัตติ มี ๒ อย่างคือ

๑. ญัตติเกี่ยวกับกิจการสภาท้องถิ่น เช่น
 - ญัตติขอเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณ
 - ญัตติขอจ่ายขาดเงินสะสม
 - ญัตติขอโอนเงินงบประมาณ
 - ญัตติเกี่ยวกับการพิจารณาดำเนินการนอกเขต อปท.

๒. ญัตติร่างข้อบัญญัติ เช่น

- ญัตติร่างงบประมาณรายจ่าย (ไม่สามารถพิจารณา ๓ วาระรวดเดียวได้)
- ญัตติร่างข้อบัญญัติทั่วไป (พิจารณา ๓ วาระรวดเดียวได้)

ข้อแตกต่าง

๑. ญัตติร่างข้อบัญญัติ ที่ประชุมต้องพิจารณาเป็น ๓ วาระ
๒. ญัตติเกี่ยวกับกิจการสภาท้องถิ่น จะมีลักษณะเป็นญัตติที่ขอมติที่ประชุมว่าเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ไม่ต้องพิจารณา ๓ วาระ

การเสนอญัตติ

๑. การเสนอญัตติต้องทำเป็นหนังสือหรือด้วยวาจาก็ได้
๒. ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่นก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่า ๕ วัน เว้นแต่กรณีใดเป็นเรื่องรีบด่วนจะยื่นน้อยกว่านี้ก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงก่อนวันประชุม
๓. การเสนอญัตติของสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองอย่างน้อยสองคนแต่หากสภาท้องถิ่นนั้นมีสมาชิกสภาท้องถิ่นเหลืออยู่น้อยกว่าแปดคนให้มีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองหนึ่งคน
๔. การเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงินจะเสนอได้ต่อเมื่อมีคำรับรองของผู้บริหารท้องถิ่น
๕. ญัตติที่ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้เสนอไม่ต้องมีการรับรอง
๖. หลักการเสนอญัตติเพื่อให้มีการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดในกิจการของสภาที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติ ญัตติข้อเสนอลงมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบหรืออนุมัติหรือไม่อนุมัติยกเว้นการเสนอญัตติเพื่อทราบก็ได้ เช่น สมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามขอเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปในที่ประชุมเพื่อให้นายกแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นปัญหาอันเกี่ยวกับการบริหารราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยไม่มีการลงมติ

วิธีการเสนอญัตติด้วยวาจา

๑. ยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เมื่อประธานอนุญาตจึงกล่าวได้ ณ ที่ของตนหรือที่จัดไว้
๒. การรับรอง : วิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ

การบรรจุญัตติ

๑. ประธานสภาท้องถิ่นต้องบรรจุญัตติที่เสนอมารับเข้าระเบียบวาระภายในเวลาอันสมควรในสมัยประชุมนั้น

๒. ญัตติที่เสนอด้วยวาจา ประธานสภาท้องถิ่นต้องบรรจุเข้าระเบียบวาระในการประชุมคราวนั้น

๓. กรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ไม่สามารถบรรจุญัตติเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาท้องถิ่นได้ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมในสมัยประชุมถัดไปและให้แจ้งเหตุจำเป็นนั้นต่อสภาท้องถิ่นในสมัยประชุมนั้น

๔. เมื่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นกำลังพิจารณาญัตติใดห้ามเสนอญัตติอื่นนอกจากญัตติ ดังต่อไปนี้

๑) ขอแปรญัตติร่างข้อบัญญัติที่ไม่ใช่ร่างข้อบัญญัติงบประมาณ

๒) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

๓) ขอให้ลงมติ

๔) ขอให้แยกประเด็นพิจารณา หรือแยกประเด็นลงมติ

๕) ขอให้ปิดอภิปราย

๖) ขอให้เปิดอภิปรายต่อไป

๗) ขอให้เลื่อนการพิจารณา

๘) ขอให้ประธานสภาท้องถิ่นพิจารณาใช้อำนาจ ตามระเบียบที่กำหนด

๙) ขอให้บุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความคิดเห็นตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้

๑๐) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นพิจารณาถ้าที่ประชุมมีมติ หรือเห็นชอบในญัตติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นพิจารณาญัตติเดิมเป็นอันตกไปเว้นแต่ญัตตินั้นเป็นญัตติเกี่ยวข้องกับข้อบัญญัติ

ญัตติตกไป

๑. ญัตติที่บรรจุเข้าระเบียบวาระแล้วไม่พิจารณา หรือพิจารณาไม่แล้วเสร็จ เว้นแต่ญัตติร่างงบประมาณรายจ่าย ให้บรรจุในสมัยถัดไป

๒. ญัตติที่ประชุมยังไม่พิจารณา หรือพิจารณายังไม่เสร็จ เมื่อสภาครบวาระหรือยุบสภา

การถอนญัตติ

๑. ยังไม่บรรจุญัตติลงระเบียบวาระการประชุม (ถอนต่อประธานสภา)

๒. บรรจุญัตติลงระเบียบวาระการประชุมแล้ว (ขอถอนต่อที่ประชุม + ที่ประชุมยินยอม)

ถือว่าถอนญัตติ

๑. ถึงวาระการประชุมแล้ว ผู้เสนอ/ผู้แปรไม่อยู่ ไม่ขออภิปราย ถือว่าถอนญัตติ/คำแปรญัตติ

๒. กรณีผู้บริหารเสนอญัตติ/แปรญัตติ อาจมอบหมายให้รองนายก เลขานุการนายก ที่ปรึกษานายก เป็นผู้อภิปราย ชี้แจง แลกเปลี่ยนได้ โดยทำเป็นหนังสือ

ร่างข้อบัญญัติ

ร่างข้อบัญญัติต้องแบ่งเป็นข้อและมีบันทึกดังต่อไปนี้

๑. หลักการของร่างข้อบัญญัติ
๒. เหตุผลที่เสนอร่าง

การเสนอร่างข้อบัญญัติ

เมื่อประธานสภาท้องถิ่นได้รับญัตติร่างข้อบัญญัติที่เสนอมาและตรวจแล้วเห็นว่าถูกต้องให้ส่งสำเนาแก่สมาชิกสภาท้องถิ่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันประชุม เว้นแต่เป็นการประชุมอันรีบด่วนแต่ไม่ให้น้อยกว่าสี่สิบสี่ชั่วโมงก่อนกำหนดเวลานัดประชุม ถ้าตรวจแล้วเห็นว่าไม่ถูกต้องให้แจ้งผู้เสนอทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ได้รับญัตตินั้น เว้นแต่เป็นญัตติร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่ไม่มีคำรับรองของผู้บริหารท้องถิ่น ให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งร่างข้อบัญญัติดังกล่าวไปยังผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อพิจารณาให้คำรับรอง หากผู้บริหารท้องถิ่นไม่แจ้งผลการพิจารณาให้คำรับรองให้ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติดังกล่าวจากประธานสภาท้องถิ่นให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งให้ผู้เสนอทราบโดยเร็ว

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นชั่วคราว ต้องนำเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นชั่วคราวนั้นเข้าระเบียบวาระก่อนร่างข้อบัญญัติอื่น

การพิจารณาร่างข้อบัญญัติ

๑. การพิจารณาร่างข้อบัญญัติต้องพิจารณา ๓ วาระแต่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นจะอนุมัติให้พิจารณา ๓ วาระรวดเดียวได้โดยผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนผู้ที่อยู่ในที่ประชุมจะเป็นผู้เสนอก็ได้เมื่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นอนุมัติให้พิจารณา ๓ วาระรวดเดียวแล้ว การพิจารณาวาระที่ ๒ ให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นเป็นกรรมการแปรญัตติเต็มสภา โดยให้ประธานที่ประชุมเป็นประธานคณะกรรมการแปรญัตติ

๒. การพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณจะพิจารณา ๓ วาระรวดเดียวไม่ได้ และในวาระ ๒ ต้องกำหนดเวลาเสนอคำแปรญัตติไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมงนับแต่สภาท้องถิ่นมีมติรับหลักการ

๓. วาระการพิจารณาร่างข้อบัญญัติ

๑) วาระที่ ๑ การรับหรือไม่รับหลักการ และห้ามให้มีการลงมติก่อนที่สมาชิกสภาท้องถิ่นได้อภิปรายเรื่องนั้นพอสมควรแล้ว หรือสภาจะให้คณะกรรมการสภาท้องถิ่นพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้

๒) ก่อนพิจารณาวาระที่ ๒ ต้องตั้งคณะกรรมการแปรญัตติไว้ โดยเฉพาะอย่างร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายฯ ไม่น้อยกว่า ๓ คน แต่ไม่เกิน ๗ คน เป็นคณะกรรมการพิจารณาร่างข้อบัญญัติ

๓) วาระที่ ๒ ชั้นแปรญัตติ สภาท้องถิ่นจะประชุมพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณ วาระที่ ๒ ชั้นแปรญัตติ โดยให้ปรึกษาเรียงตามลำดับข้อเฉพาะที่มีการแปรญัตติหรือที่คณะกรรมการแปรญัตติแก้ไขเท่านั้น

๔) วาระที่ ๓ ขึ้นเห็นชอบร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี สามารถกระทำต่อในวันนั้นได้ ประธานสภาท้องถิ่นไม่ต้องให้สมาชิกสภาอภิปราย เว้นแต่มติที่ประชุมลงมติเห็นชอบให้อภิปรายได้ แต่ต้องมีเหตุอันควร ในการประชุมวาระที่ ๓ ให้ขอมติว่า เห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ ให้ตราเป็นข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่าย

๕) ให้ประธานสภาท้องถิ่นเสนอข้อบัญญัติที่ผ่านการเห็นชอบ พร้อมรายงานการประชุม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน ๗ วัน นับแต่สภามีมติเห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติ

กรณีสภาท้องถิ่นไม่รับหลักการร่างข้อบัญญัติงบประมาณ

ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการหาข้อยุติ จำนวน ๑๕ คน ประกอบด้วย

๑) ตัวแทนฝ่ายสภาท้องถิ่น ให้ประธานสภาท้องถิ่นนำปรึกษาเพื่อเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นกรรมการในคณะกรรมการหาข้อยุติ จำนวน ๗ คน โดยคัดเลือกทีละคนจนกว่าจะครบ

๒) ตัวแทนฝ่ายบริหาร โดยให้ฝ่ายบริหารเสนอสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น จำนวน ๗ คน

๓) ประธานกรรมการหาข้อยุติ จำนวน ๑ คน โดยมาจากการปรึกษาหารือของกรรมการทั้ง ๑๔ คน จากฝ่ายสภาท้องถิ่น และฝ่ายบริหาร ร่วมกันเสนอชื่อบุคคลที่มีชื่อเป็นผู้บริหารท้องถิ่น รองนายก เลขานุการนายก ที่ปรึกษานายก และมีได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น มาเป็นประธานกรรมการพิจารณาหาข้อยุติ

๔) แจ้งมติและรายชื่อกรรมการให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่สภาท้องถิ่นไม่รับหลักการ

๕) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งกรรมการพิจารณาหาข้อยุติ ภายใน ๗ วัน

หน้าที่ของคณะกรรมการหาข้อยุติ

๑. นำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการนำมาพิจารณา โดยแก้ไข ปรับปรุง หรือยืนยันสาระสำคัญที่บัญญัติไว้ในร่างข้อบัญญัติ โดยยึดถือหลักเกณฑ์ตามกฎหมาย และระเบียบที่เกี่ยวข้องตลอดจนประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นหลัก

๒. นำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการนำมาพิจารณา โดยต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่แต่งตั้งประธานกรรมการพิจารณาหาข้อยุติ

๓. กรณีไม่สามารถพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๕ วัน ให้ประธานกรรมการรวบรวมผลการพิจารณา แล้ววินิจฉัยชี้ขาดโดยเร็ว แล้วรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ

กรณีวาระที่ ๓

๑. สภาท้องถิ่นมีมติไม่เห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติ สภาท้องถิ่นต้องพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณที่ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการฯ ให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่รับร่างจากผู้บริหารท้องถิ่น หากสภาท้องถิ่นพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วัน หรือมีมติไม่เห็นชอบให้ตราเป็นข้อบัญญัติ ถือว่าข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้นตกไป และต้องมีการยุบสภาท้องถิ่น

๒. สภาท้องถิ่นมีมติเห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติ ให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งร่างให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อเห็นชอบแล้ว ให้ส่งให้ผู้บริหารท้องถิ่นลงนามและประกาศใช้ต่อไป

ร่างข้อบัญญัติตกไป

- ๑) ร่างข้อบัญญัติที่สภาท้องถิ่นไม่รับหลักการ
- ๒) ร่างข้อบัญญัติที่สภาท้องถิ่นลงมติไม่ให้ตราเป็นข้อบัญญัติ

ผลเมื่อร่างข้อบัญญัติตกไป

- ๑) ถือว่าร่างข้อบัญญัตินั้นตกไป เว้นแต่กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น
- ๒) ห้ามเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติที่มีหลักการเดียวกันในสมัยประชุมนั้นอีก เว้นแต่ประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตเมื่อเหตุการณได้เปลี่ยนแปลงไป

การถอนญัตติ คำแปรญัตติ แก้ไขข้อความ หรือขอถอนชื่อจะกระทำเมื่อ

- ๑) ต้องการแก้ไขข้อความในญัตติร่างข้อบัญญัติที่เปลี่ยนแปลงหลักการ
- ๒) ขอถอนชื่อจากการเป็นผู้รับรอง หรือเสนอญัตติ จะกระทำเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่ได้จัดเข้าระเบียบวาระแล้วต้องได้รับความยินยอมจากที่ประชุมสภาท้องถิ่น หรือที่ประชุมคณะกรรมการแปรญัตติ

กรณีถือว่าถอนญัตติ

- ๑) เมื่อถึงวาระพิจารณาแล้ว ผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติไม่ขออภิปราย หรือไม่อยู่ในที่ประชุมสภาท้องถิ่น ให้ถือว่าได้ถอนญัตติ/คำแปรญัตตินั้น
- ๒) กรณีผู้บริหารเสนอญัตติ/แปรญัตติอาจมอบหมายให้ รองนายก เลขานุการนายก ที่ปรึกษานายก เป็นผู้อภิปรายชี้แจง หรือแถลงแทนก็ได้ แต่ต้องทำเป็นหนังสือ
- ๓) ขอถอนชื่อจากการเป็นผู้รับรอง หรือเสนอญัตติจะกระทำเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่ได้จัดเข้าระเบียบวาระแล้ว จะทำได้ต้องได้รับความยินยอมจากที่ประชุมสภาท้องถิ่น หรือที่ประชุมคณะกรรมการแปรญัตติ

การอภิปราย

คือการกล่าวถ้อยคำในที่ประชุมสภาท้องถิ่น

- ๑) สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำใดต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นให้ยกมือขึ้นชี้ระยะ
- ๒) เมื่อประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตให้ยื่นกล่าว ณ ที่ของตนเองหรือจัดไว้และต้องกล่าวกับประธานสภาท้องถิ่น
- ๓) ให้ใช้เวลาตามสมควร หากใช้เวลาเกินสมควร และมีผู้อื่นจะอภิปรายต่อไป ประธานสภาท้องถิ่นอาจสั่งให้หยุดได้เมื่ออภิปรายมา ๑๐ นาทีแล้ว
- ๔) การอภิปรายเฉพาะเรื่องที่กำลังปรึกษาห้ามกล่าวข้อความซ้ำหรือนอกประเด็น
- ๕) ห้ามใช้คำหยาบคายใส่ร้ายป้ายสีผู้ใด
- ๖) ห้ามกล่าวถึงชื่อบุคคลใด ๆ เว้นแต่หากจำเป็น
- ๗) ห้ามนำเอกสารมาอ่านในที่ประชุมฟังเว้นแต่กรณีจำเป็น
- ๘) ห้ามนำวัตถุใด ๆ เข้ามาแสดงเว้นแต่ประธานสภาท้องถิ่นอนุญาต

การอนุญาตให้อภิปรายและลำดับการอภิปราย

- ๑) ให้ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติอภิปรายก่อน กรณีมีหลายคนให้ประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตให้อภิปรายครั้งละ ๑ คน
- ๒) เมื่อผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติได้อภิปรายแล้วถ้ามีผู้ใดค้านก็ให้ผู้นั้นอภิปราย เมื่อผู้คัดค้านอภิปรายแล้วถ้าผู้ใดจะสนับสนุนผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติก็ให้ผู้นั้นอภิปรายและประธานสภาท้องถิ่นต้องให้อภิปรายสลับกันไป
- ๓) ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มีผู้ประสงค์จะอภิปรายแต่อีกฝ่ายหนึ่งมีผู้ประสงค์จะอภิปรายอยู่ให้ประธานสภาท้องถิ่นให้ผู้ประสงค์อภิปรายนั้นอภิปรายต่อเนื่องกันได้

การปิดอภิปราย

จะกระทำได้เมื่อ

- ๑) ไม่มีผู้ใดจะอภิปรายต่อไป
- ๒) ประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้วประธานสภาท้องถิ่นเสนอให้วินิจฉัยว่าควรปิดอภิปรายหรือไม่เว้นแต่อภิปรายกรณีสมาชิกสภาท้องถิ่นถูกกล่าวหา ที่มีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียชื่อเสียงของสภาท้องถิ่น ให้อภิปรายจนหมดข้อสงสัยห้ามรวบรัดอภิปรายเพื่อลงมติ
- ๓) เมื่อปิดอภิปรายแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นเสนอให้ลงมติ

การลงมติ

การออกเสียงลงคะแนนเพื่อลงมติมี ๒ วิธี

๑) การออกเสียงลงคะแนนเปิดเผย ให้ใช้วิธียกมือพ้นศีรษะ เว้นผู้บริหาร/สมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่าสามคนเสนอให้ใช้วิธีอื่นขึ้น หรือ เรียกชื่อตามลำดับอักษร และที่ประชุมสภาท้องถิ่นเห็นชอบ

๒) การออกเสียงลงคะแนนลับ

(๑) ในกรณีกฎหมายกำหนดให้ออกเสียงลงคะแนนลับ

(๒) ในกรณีผู้บริหาร/สมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามที่มีอยู่ในที่ประชุมเสนอให้ออกเสียงลับและสภาท้องถิ่นเห็นชอบ

(๓) วิธีการเขียนเครื่องหมายบนกระดาษใส่กล่องที่จัดให้ แล้วประธานสภาท้องถิ่นเรียกชื่อตามลำดับ อักษร นำซองมาใส่หีบด้วยตนเองต่อหน้าประธานสภาท้องถิ่น

ขั้นตอนการลงมติ

๑) ก่อนลงมติประธานสภาท้องถิ่นต้องตรวจสอบว่าครบองค์ประชุมหรือไม่ ถ้าสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่ครบองค์ประชุม จะลงมติไม่ได้

๒) สมาชิกสภาท้องถิ่นหนึ่งคน มีเสียงหนึ่งเสียง

๓) ประธานสภาท้องถิ่นที่ประชุมออกเสียงในฐานะสมาชิกโดยไม่ต้องลงจากที่นั่งประธานสภาท้องถิ่นก็ได้

๔) ให้ลงมติในญัตติสุดท้ายก่อน และให้ถือเอาคะแนนเสียงมากที่สุดเป็นเกณฑ์

๕) กรณีประธานสภาท้องถิ่นถามและไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นถือว่าเห็นชอบ

๖) กรณีสมาชิกสภาท้องถิ่นเข้ามาเมื่อเริ่มลงคะแนนแล้ว

(๑) กรณีเปิดเผย - มีสิทธิออกเสียงร่วมกับฝ่ายที่ยังนับคะแนนไม่เสร็จได้

(๒) กรณีลับ - มีสิทธิออกเสียงได้ก่อนประธานสภาท้องถิ่นสั่งให้นับคะแนน

การนับคะแนนและประกาศลงคะแนน

๑) เมื่อนับเสร็จแล้ว ประธานสภาท้องถิ่นต้องประกาศคะแนนทันทีให้ประกาศด้วยว่าได้คะแนนเท่าไรครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่

๒) ให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ เว้นแต่กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่นกรณีคะแนนเท่ากัน ให้ประธานสภาท้องถิ่นออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียงชี้ขาด และอาจบอกเหตุผลด้วยหรือไม่ก็ได้

กระทู้ถาม

กระทู้ถาม คือ คำถามซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งขึ้นเพื่อสอบถามผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่น

กระทู้ถามมี ๒ ประเภท

๑. กระทู้ถามทั่วไป

๒. กระทู้ถามด่วน

การยื่นกระทู้ถาม

๑. ให้ทำเป็นหนังสือและยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่น
๒. ประธานสภาท้องถิ่นส่งกระทู้ให้ผู้บริหารเตรียมตอบพร้อมบรรจุเข้าระเบียบวาระภายใน ๗ วัน นับแต่ส่งกระทู้ให้ผู้บริหาร

หลักเกณฑ์การตั้งกระทู้ถาม

- ๑) แต่ละกระทู้ ให้ผู้ตั้งกระทู้ถามตั้งคำถามและซักถามได้เพียงคนเดียว
- ๒) ในการประชุมครั้งหนึ่ง คนหนึ่งตั้งได้ ๑ กระทู้ยกเว้นประธานสภาท้องถิ่นอนุญาต
- ๓) ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ๘ ประการ ดังนี้
 - (๑) มีความเชิงประชดเสียดสี หรือแกล้งกล่าวใส่ร้าย
 - (๒) เคลือบคลุม หรือเข้าใจยาก
 - (๓) ในเรื่องที่ได้ตอบแล้วหรือได้ชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบ หรือที่ตกไป
 - (๔) เป็นเรื่องที่มีประเด็นคำถามซ้ำกับกระทู้ถามซึ่งมีผู้เสนอมาก่อน
 - (๕) เพื่อให้ออกความเห็น
 - (๖) ในปัญหาข้อกฎหมาย
 - (๗) ในเรื่องไม่เป็นสาระสำคัญ
 - (๘) เพื่อทราบกิจการส่วนตัวของบุคคลใด ๆ เว้นแต่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ราชการ

กระทู้ถามด่วน

- ๑) กระทู้ถามด่วนต้องเป็นเรื่องเกี่ยวประโยชน์สำคัญ หรือเหตุฉุกเฉินจำเป็นเร่งด่วน กระทบประชาชนอย่างร้ายแรงที่จะต้องรีบชี้แจงและดำเนินการโดยทันที
 - ๒) ประธานสภาท้องถิ่นต้องรีบส่งให้ผู้บริหารเตรียมตอบและให้บรรจุเข้าระเบียบวาระภายในเจ็ดวัน นับวันที่ส่งกระทู้ถามให้ผู้บริหาร
 - ๓) ประธานสภาท้องถิ่นต้องอนุญาตให้ถามกระทู้ถามตามลำดับ
 - ๔) เมื่อผู้บริหารตอบแล้ว ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิซักถามได้อีก ๓ ครั้ง เว้นแต่จะขอซักถามต่อไป เพราะคำตอบยังไม่หมดประเด็นที่ซักถามและประธานสภาท้องถิ่นอนุญาต
- การซักถามนั้นผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิที่จะชี้แจงข้อเท็จจริงประกอบได้เท่าที่จำเป็นแต่ต้องไม่เป็นการอภิปราย
- ผู้บริหารท้องถิ่นมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้ถามเมื่อเห็นว่าเรื่องนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของทางราชการในกรณีที่ไม่ตอบกระทู้ถามให้ผู้บริหารท้องถิ่นแจ้งให้สภาท้องถิ่นทราบภายใน ๗ วัน นับแต่ส่งกระทู้ถามไปให้ผู้บริหารท้องถิ่น

การสิ้นสุดของกระทู้ถาม

การถอนกระทู้ถาม

- (๑) ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิถอนเมื่อใดก็ได้ และห้ามผู้นั้นยื่นกระทู้ถามในเรื่องนั้นอีก
- (๒) ผู้ตั้งกระทู้ถามไม่อยู่เมื่อถึงระเบียบวาระถาม ให้ถือว่าถอนกระทู้ถามนั้น
- (๓) กระทู้ถามตกไปเมื่อสมาชิกภาพของผู้ตั้งกระทู้ถามสิ้นสุดลง ให้ถือว่ากระทู้ถามตกไป

การตอบกระทู้ถาม

๑) ผู้บริหารท้องถิ่นมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้ถามเมื่อเห็นว่าเรื่องนั้น ๆ ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของทางราชการในกรณีที่ไม่ตอบกระทู้ถามให้ผู้บริหารท้องถิ่นแจ้งให้สภาท้องถิ่นทราบภายใน ๗ วัน ก่อนการประชุม

๒) ผู้บริหารขอเลื่อนการตอบได้ และขอให้ที่ประชุมโดยต้องชี้แจงเหตุผลพร้อมกำหนดเวลาที่จะตอบ หากนานเกินไป (สภามีสิทธิกำหนดเวลาให้ตอบได้)

กระทู้ที่ยังไม่ตอบ ระบุไปเมื่อ

- ๑) ครบวาระสภาท้องถิ่น
- ๒) ยุบสภาท้องถิ่น
- ๓) ปิดสมัยประชุม
- ๔) ผู้บริหารพ้นจากตำแหน่ง

คณะกรรมการสภาท้องถิ่น

คณะกรรมการสภาท้องถิ่นมี ๒ ประเภท คือ

๑. คณะกรรมการสามัญ ประกอบด้วย สมาชิกสภาท้องถิ่นมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน
๒. คณะกรรมการวิสามัญ ประกอบด้วย สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินเจ็ดคน

หน้าที่ของคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

คณะกรรมการสภาท้องถิ่นมีหน้าที่กระทำการ หรือพิจารณาสอบสวนเรื่องใด ๆ อันอยู่ในกิจการของสภาท้องถิ่นแล้วรายงานต่อสภาท้องถิ่น สภาท้องถิ่นอาจแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณากิจการของสภาท้องถิ่นเป็นกรณีพิเศษ

คณะกรรมการสภาท้องถิ่นสามารถตั้งคณะอนุกรรมการสภาท้องถิ่นได้ตามสมควร

การเลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

๑. ให้สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เสนอชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นก็ได้
๒. ในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองไม่น้อยกว่า ๒ คน ส่วนกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้เสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง
๓. การเสนอชื่อ ให้เสนอได้โดยไม่จำกัดจำนวนเว้นแต่ที่ประชุมมติเป็นอย่างอื่น
๔. สภาท้องถิ่นมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น เป็นคณะกรรมการสภาท้องถิ่นชุดต่าง ๆ ตามความจำเป็นแก่กิจการในหน้าที่ของสภาท้องถิ่น ดังนี้
 - ๑) คณะกรรมการสามัญประจำสภา
 - ๒) คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม
 - ๓) คณะกรรมการแปรญัตติร่างข้อบัญญัติ
 - ๔) คณะกรรมการอื่น ๆ ตามที่สภาท้องถิ่นเห็นสมควร

การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

๑. ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภาท้องถิ่น
๒. ตาย
๓. สมาชิกสภาของสมาชิกสภาท้องถิ่นของผู้ขึ้นสิ้นสุดลง
๔. เลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่นขึ้นใหม่หรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นลง
๕. สภาท้องถิ่นมีมติให้พ้นจากหน้าที่

การรักษาระเบียบการประชุม

๑. ผู้เข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่นจะต้องแต่งกายสุภาพ ประพฤติตนให้เรียบร้อย อยู่ในที่ที่จัดไว้
๒. การแต่งกายของสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ให้แต่งเครื่องแบบชุดสากลนิยม ชุดพระราชทาน หรือตามที่ประธานสภาท้องถิ่นกำหนด
๓. ต้องกำหนดที่นั่งของผู้บริหารท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาท้องถิ่นให้เป็นสัดส่วนและในขณะที่กำลังประชุม ห้ามบุคคลภายนอกเข้าไปในที่จัดไว้

ในที่ประชุมสภาท้องถิ่นห้ามผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

- ๑) ใช้ถ้อยคำไม่สุภาพ กล่าวคำหยาบคาย เสียดสีหรือใส่ร้าย
- ๒) แสดงกริยาอันพึงรังเกียจ
- ๓) ก่อความสงบเรียบร้อย หรือกระทำการให้เสื่อมเสียเกียรติของที่ประชุมสภาท้องถิ่น
- ๔) ขัดคำสั่งของประธานสภาท้องถิ่น

อำนาจของประธานสภาท้องถิ่นในการรักษาความสงบเรียบร้อย

๑. ในขณะที่มีการประชุมสภาท้องถิ่น ผู้ใดละเมิดระเบียบการประชุม หรือกระทำการฝ่าฝืน ให้ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจ ตักเตือน ห้ามปราม ให้ถอนคำพูด หรือให้กล่าวคำขอมาในที่ประชุมสภาท้องถิ่นหรือห้ามมิให้พูดต่อไป หรือสั่งให้ผู้ละเมิดออกไปเสียจากที่ประชุมสภาท้องถิ่นก็ได้
๒. ในกรณีที่ขัดคำสั่งประธานสภาท้องถิ่นหรือก่อกวนความสงบ เรียบร้อยหรือกระทำการเสื่อมเสียเกียรติของที่ประชุมสภาท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้นั้นหยุดการกระทำนั้น หรือสั่งให้ออกจากที่ประชุมสภาท้องถิ่นครั้งนั้น โดยมีหรือไม่มีกำหนดเวลาก็ได้
๓. ในกรณีที่ประธานสภาท้องถิ่นสั่งให้ผู้ใดออกจากที่ประชุมสภาท้องถิ่น หากผู้นั้นขัดขืนคำสั่งประธานสภาท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารท้องถิ่น ให้ทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยในการประชุมสภาท้องถิ่น นำผู้นั้นออกจากที่ประชุมสภาท้องถิ่นหรือออกไปให้พ้นจากที่ประชุมสภาท้องถิ่น
๔. กรณีที่สภาท้องถิ่นมีความขัดแย้งควรเชิญเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าร่วมการประชุมสภาท้องถิ่นด้วย

เหตุอลเวง

๑. กรณีเกิดเสียงเอ็ดอิ่งขึ้นในที่ประชุมสภาท้องถิ่น ประธานสภาท้องถิ่นเห็นว่าไม่สามารถรักษาระเบียบการประชุมให้เป็นที่เรียบร้อยได้ ประธานสภาท้องถิ่นสามารถสั่งหยุดพักการประชุมชั่วคราว
๒. กรณีเกิดเหตุอลเวงในที่ประชุมสภาท้องถิ่นจนประธานสภาท้องถิ่นไม่สามารถรักษาระเบียบการประชุมไว้ได้ ประธานสภาท้องถิ่นสามารถสั่งปิดประชุมสภาท้องถิ่นได้ เช่น มีเหตุประชาชนมาประท้วงนายกหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น
๓. ประธานสภาท้องถิ่นไม่สามารถรักษาระเบียบการประชุมไว้ได้เพราะเหตุการณ์รุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ ประธานสภาท้องถิ่นย่อมใช้ดุลยพินิจในการสั่งปิดประชุมสภาท้องถิ่นเพราะเหตุอลเวงได้ แม้ว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นเหลือเกินกึ่งหนึ่งจะขอเปิดประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อพิจารณาญัตติต่อไป ย่อมไม่สามารถเปิดประชุมสภาท้องถิ่นได้ โดยถือว่าคำสั่งประธานสภาท้องถิ่นตามความในหมวดการรักษาระเบียบและความสงบเรียบร้อยเป็นคำสั่งที่เด็ดขาด

แผนผังลำดับขั้นตอนการประชุมสภาท้องถิ่น

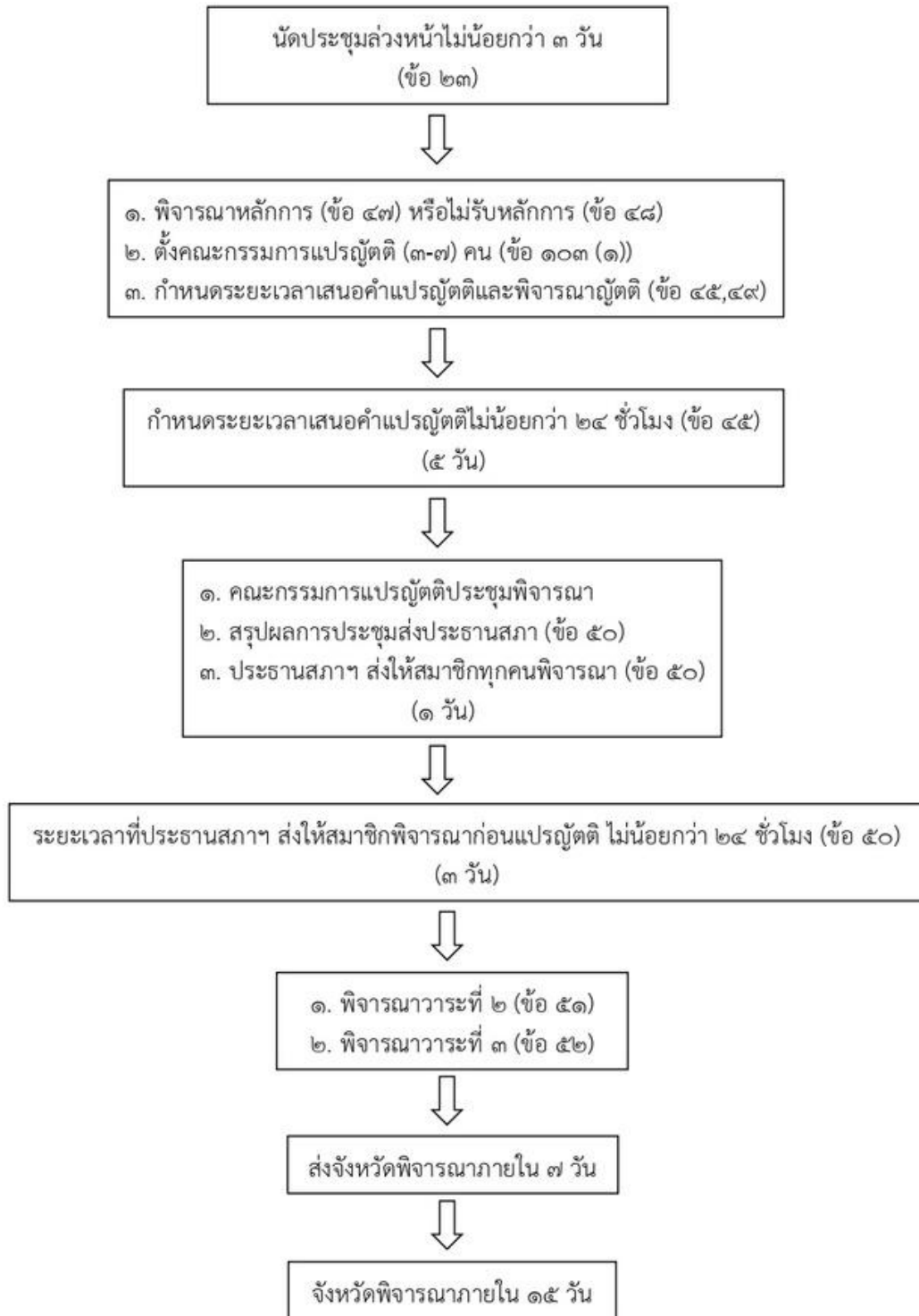
กรณีสมาชิกฯ ยื่นกระทู้หรือข้อสอบถาม

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗

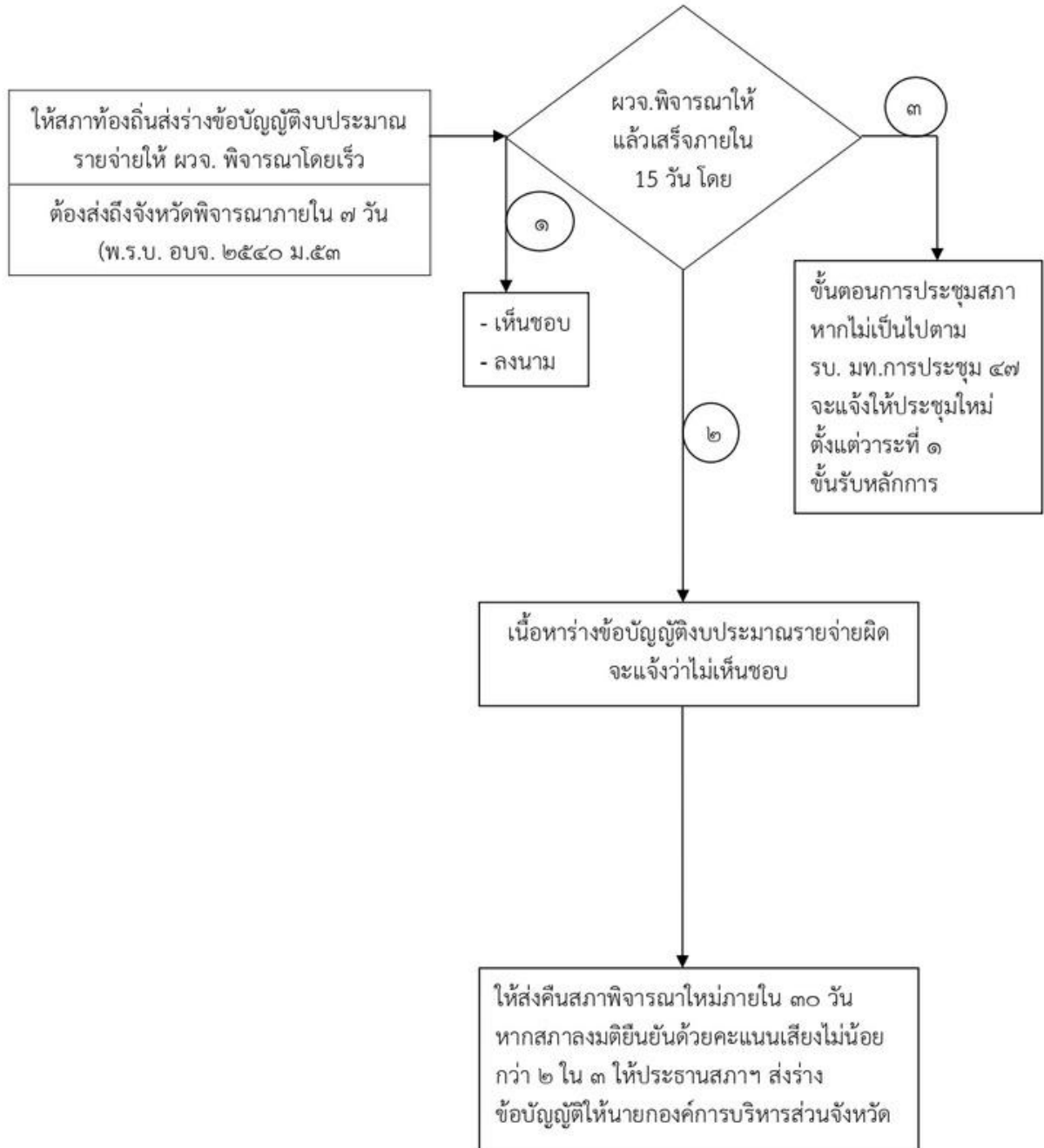
แผนผังลำดับขั้นตอนการประชุมสภาท้องถิ่น
เพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี/เพิ่มเติม
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗

สรุป ๘ ขั้นตอน รวมระยะเวลา ๓๔ วัน

แผนผังลำดับขั้นตอนการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
: กรณีผ่านความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น ทั้งสามวาระ

สรุป ๔ ขั้นตอน รวมระยะเวลา ๕๒ วัน

แผนผังลำดับขั้นตอนการประชุมสภา
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗

สรุป ๙ ขั้นตอน รวมระยะเวลา ๘ วัน